

COMPLEXE GOSPODĂREȘTI DESCOPERITE ÎN ANUL 1994 ÎN AȘEZAREA CEFA — LA PĂDURE, JUDEȚUL BIHOR

de

IOAN CRIȘAN

Săpăturile arheologice din așezarea Cefa-La Pădure au continuat în anul 1994 în sectorul D prin prelungirea cu încă 30 m în direcția nord-nord-vest a secțiunii SI, lăță de 1 m, acest din urmă segment fiind notat cu SIE. Straturile de cultură, având aceeași succesiune, structură și grosime ca în anii precedenți, se termină la adâncimea de 1,50 m. Primele două straturi, începând de la suprafața solului — stratul vegetal și stratul cenușos de culoare albicioasă — conțin vestigiile satului medieval cunoscut din documente sub numele de Rădvani. În stratul următor, compact de culoare vânătă, s-au găsit materiale arheologice datând din prima vârstă a epocii fierului și medievale timpurii. Din stratul argilos de culoare brună a ieșit la lumină și în anul 1994 material ceramic neolitic.

Prin săparea a cinci casete au fost cercetate nouă obiective arheologice: cinci locuințe, două vetre de cuptor și două gropi menajere.

I. LOCUINȚE ȘI CUPTOARE

Locuința L₁₀ A apărut între metrii 15 și 19 în malul de est al secțiunii fiind intersectată în diagonală de către aceasta. Avea forma dreptunghiulară cu laturile de 4,50×2,75 m. Colțurile în unghi erau marcate de gropile de susținere a acoperișului. Latura scurtă dinspre sud-vest era parțial tăiată de groapa medievală G₁₁. Colțul de nord-vest a fost distrus de groapa bordeiului L₁₁. Suprafața interioară a locuinței, aflată la adâncimea de 1,20 m de la suprafața solului (0,35 m de la baza stratului compact de culoare vânătă) consta dintr-un strat de circa trei centimetri grosime de lut bătătorit care asigură impermeabilitatea interiorului. Au fost descoperite instalațiile de foc: o vatră deschisă și un cuptor de tip pietrar. Vatra era amplasată într-o alveolă adâncă de 25 cm cu diametrul de 1 m situată lângă peretele de est spre colțul de sud-est și se prezintă ca o îngrămădire de pietre de diferite dimensiuni, chirpic ars, cioburi și oase animale într-un strat gros de cenușă și cărbune. În jur podina locuinței prezenta urme de ardere.

Rămășițele pietrarului au fost găsite în colțul de nord-est al locuinței unde pe o pată de pământ ars erau răspândite câteva pietre nerulate

și resturi de oase animale. Nu excludem posibilitatea ca locuința să fi avut două încăperi dotate fiecare cu câte o instalație de încălzit.

Ceramica descoperită în locuința se împarte în două categorii: ceramica omogenă nisipoasă și ceramica degresată cu materie calcaroasă sfărâmată, cele două categorii fiind reprezentate în proporție egală având în vedere numărul de cioburi. În urma modelării la roata cu turație medie din prima categorie au rezultat vase de culoare cenușie sau neagră cu suprafața aspră. Vasele din cea de-a doua categorie aveau pereții poroși, sfărâncioși de culoare brună. S-au lucrat vase-borcan dar și oale cu toartă cu corpul mai mult sau mai puțin bombat, buza răsfrântă fiind uneori șențuită. Decorul consta din benzi de linii drepte sau vălurite. Printre vestigiile de pe vatră au fost găsite și marginea unei tăvi de lut de formă circulară lucrată cu mâna din pastă grosieră.

Din inventarul locuinței mai fac parte două împungătoare din os și un prâsnel de fus de forma bitronconică.

Pe baza caracteristicilor materialului ceramic datăm locuința L_{10} în secolele IX—X.

Din cele patru locuințe medievale dezvelite în anul 1994, trei se suprapun din punct de vedere stratigrafic (locuințele L_{11} , L_{12} și L_{13}). Sunt situate între metri 19 și 24 ai secțiunii.

Locuința L_{11} . Avea forma de pătrat cu latura de 3 m. Podina, din pământ tasat se afla la 1,80 m adâncime de la suprafața actuală a solului (1,20 m de la baza stratului cenușos de culoare albicioasă), fiind o locuință îngropată. Săpând groapa locuinței constructorii au intersectat locuința medievală timpurie L_{10} al cărei colț de nord-vest a fost distrus. La mijlocul a două dintre laturi au apărut gropile de susținere a acoperișului.

Pe latura de nord a locuinței a fost săpat un cuptor. Vatra avea forma ovală cu diametrele de 75×50 cm. Bolta se afla la 1,20 m adâncime iar vatra, cu suprafața lutuită, la 1,55 m față de actualul nivel de călcare. În fața cuptorului se află o groapă circulară cu diametrul de 50 cm, adâncă de 10 cm.

În pământul de umplutură al locuinței s-au găsit câteva fragmente ceramice și resturi de oase animale. Ceramica descoperită, în total 16 fragmente, a fost lucrată la roata cu turație medie din pastă nisipoasă. Fragmentele provin de la vase-borcan cu buza răsfrântă, decorate cu linii și benzi de linii drepte.

Pe podina din pământ bătătorit a locuinței era depus un strat de cenușă gros de 10—15 cm, rezultat de la incendiul care a distrus locuința.

Locuința L_{12} . Avea forma rectangulară cu laturile de $3,50 \times 2,50$ m. Era orientată aproximativ pe direcția nord-nord-vest—sud-sud-est. Locuința a fost parțial distrusă în momentul ridicării deasupra ei a locuinței L_{13} . Podina din pământ bătătorit se afla la adâncimea de 1,25 m de la nivelul de călcare din momentul efectuării săpăturilor (0,50 m de la baza stratului cu depuneri medievale). Pe latura de vest s-au delimitat găurile a trei stâlpi de susținere ai elevației locuinței. În colțul de nord-est ieșind puțin din perimetrul locuinței ca o absidă era săpat un cuptor. Vatra cuptorului, de formă circulară cu diametrul de 0,75 m,

având suprafața amenajată prin luture, era cu 10 cm mai înaltă decât podina locuinței. Din bolta prăbușită a cuptorului s-au păstrat pe margini martori cu înălțimea de 5—10 cm. Pe latura opusă gurii cuptorului a fost lăsată o treaptă înaltă de 15 cm. În jumătatea de vest a locuinței se adâncea cu 35 cm o groapă circulară cu diametrul de 85 cm.

Pe vatra cuptorului era depus un strat de cenușă și cărbune gros de 5 cm sub care s-au găsit câteva fragmente de vase ceramice, resturi de oase animale, cochilii de melc, pietre rulate. Din cavitatea locuinței s-au recuperat materiale de același gen, un cuțitaș de fier, două prăsnele de fus și două împungătoare subțiri din os.

Ceramica este lucrată la roata cu turație medie din pastă nisipoasă ce prezintă în mod predominant culorile cenușie-negricioasă și neagră. Fragmentele de la gura cuptorului, puternic arse secundar au culoarea cărămizie. Ca forme, dacă luăm în considerare fragmentele de buză, sunt prezente într-un raport numeric aproape egal vasul-borcan (3), căldarea de lut (2) și strachina (2). Decorul constă din linii și benzi de linii drepte și în val, alveole și impresiuni executate cu unghia și cu roțița.

Locuința L₁₃. Deasupra locuinței L₁₂ a cărei suprafață de călcare a fost parțial distrusă au fost identificate resturile unei vetre de foc. Vatra aparținea unei locuințe a cărei formă poate fi stabilită doar cu aproximație datorită bulversării suferite ulterior. Se pare că locuința se suprapunea peste locuința bordei L₁₁, urmând în mare conturul acesteia, fiind puțin mai extinsă.

Vatra de foc, ușor adâncită, având diametrul de 1,50 m era amenajată în colțul de sud-est al locuinței. Deasupra vetrei s-au găsit chirpic, o piatră mare din șist cristalin, pietre de râu și câteva fragmente ceramice. În apropierea vetrei s-au descoperit două prăsnele de fus.

Fragmentele ceramice, patru la număr, provin de la trei vase diferite, lucrate la roata cu turație medie din pastă care după ardere a luat culoarea neagră și brună. S-a reușit reconstituirea grafică a unui vas cu buza răsfrântă șentuită având ca decor linii groase distanțate trasate pe întreaga suprafață a vasului. La acestea se adaugă și o bucată din marginea unei tăvi de formă circulară lucrată cu mâna din pastă grosieră.

Materialul ceramic din primele două locuințe neprezentând deosebiri semnificative propunem încadrarea lor în secolul al XII-lea, L₁₁ în prima jumătate, iar L₁₂ în a doua jumătate a acestui secol. Locuința L₁₃ ar putea fi plasată la sfârșitul secolului al XII-lea și începutul secolului al XIII-lea.

Locuința L₁₄. Prezintă forma rectangulară cu colțurile rotunjite având dimensiunile de 3,50×2,50 m, laturile lungi fiind orientate pe direcția est—vest. La mijlocul laturii scurte dinspre est s-a conturat groapa unui stâlp de susținere a pereților și a acoperișului care era probabil în două ape. Cuptorul, amplasat în colțul de nord-est al locuinței a fost săpat în pământ cruțat, depășind marginile acesteia. Bolta cuptorului, ce apare la 0,70 m adâncime de la suprafața actuală, a rămas intactă, în schimb vatra a fost distrusă. Aceasta se afla la 1,10 m adâncime, fiind cu 15 cm

mai înaltă decât podina locuinței. Spre colțul opus cuptorului se lăsa o groapă adâncă de 30 cm de formă ovală cu diametrele de 85×50 cm. Pe latura din fața gurii cuptorului a fost săpat un prici lung de 2,50 m, lat de 0,50 m și înalt de 15 cm.

În pământul de umplutură al locuinței au fost descoperite numeroase fragmente ceramice, resturi de oase animale, două împungătoare din os, pietre nerulate, chirpic ars și o bucată de rășniță.

În urma analizei fragmentelor ceramice descoperite în locuință se constată că se foloseau trei tipuri de vase: vasul-borcan (13 exemplare), căldarea de lut (un exemplar), vasul cu gât canelat (un exemplar).

Luând în considerare trăsăturile materialului ceramic, poziția stratigrafică și tipul de construcție, considerăm locuința L₁₄ contemporană cu locuința L₁₂.

Cele cinci locuințe cercetate în anul 1994 aduc date noi privind sistemul de construcție și modul de utilizare a spațiului acestora. Locuințele, nu prea mari, dovedesc existența unor familii constituite din puțini membri. În ceea ce privește instalațiile de foc arheologul I. Hâncu arată că „Vatra este considerată o tradiție tracică, după cum cuptorul din piatră este o tradiție etnografică slavă. La traci, daco-geți și daco-romani vatra era considerată bună atât pentru vreme de iarnă cât și pentru vară. Cuptorul emisferic este o invenție locală menită pentru coptul pâinii, suprafață căruia era folosită pentru odihnă. Cuptorul odată încălzit elimina căldura timp îndelungat în încălzea casa. Acest tip de cuptor a devenit mai târziu elementul de bază al caselor românilor din Moldova¹. Astfel de cuptoare au fost utilizate și în Muntenia², Transilvania³, Banat⁴ și Crișana⁵.

Vatra de cuptor V.cp.4. Sub stratul vegetal, între metrii 20—21 deasupra celor trei locuințe medievale suprapuse au apărut vestigiile unei vetre de pământ ars (V.cp.). Vatra aparținea credem, unui cuptor a cărui boltă, ca și cea mai mare parte a vetrei, au fost distruse de lucrările agricole. Peste un pat de cioburi databile în secolele XII—XV a fost aplicată o lutuială groasă de 2—5 cm. Nu s-a putut stabili dacă cuptorul constituia o anexă gospodărească sau aparținea unei locuințe de suprafață al cărei amplasament nu mai poate fi surprins.

De sub nivelul vetrei au ieșit la lumină un vârf de spadă și un pinten de tipul cu stea. În apropiere au fost descoperiți încă doi pinteni

¹ I. Hâncu, *Soarta românilor din Basarabia în evul mediu timpuriu*, în *Din istoria Europei romane*, Oradea, 1995, p. 322—323.

² N. Constatinescu, *Coconi*, Ed. Acad. R.S.R., București, 1972, p. 46, fig. 16.

³ E. Zaharia, L. Bârză, I. Constantin, *Săpăturile arheologice de la Bratei (jud. Sibiu)*, în *Materiale și cercetări arheologice*, București, 1986, p. 190, fig. 1/4—8.

⁴ A. Bejan, *Banatul în secolele IV—XII*, Editura de vest, Timișoara, 1995, p. 142.

⁵ R. Popa, D. Căpățână, A. Lukács, *Cercetările arheologice de la Voivozi. Contribuții la istoria Bihorului în secolele XII—XV*, în *Crisia*, XVII, 1987, p. 76—77; S. Dumitrașcu, *Biharea*, I, Oradea, 1994, p. 199.

de același tip databili în sec. XIV—XV⁶, un sfredel și o secere. Aceste piese nu par a avea o legătură cu vatra de cuptor în sensul că aceasta să fi aparținut unui atelier de fierărie. Cuptorul a avut, credem, o destinație gospodărească, fiind probabil un cuptor de copt pâine.

Spre sud, la distanță de 0,50 m a fost surprinsă încă o porțiune de vatră de același tip, cu o suprafață mult mai mică, ce aparținea unui alt cuptor (V.cp.₅). Nu se cunoaște sistemul de construcție al bolții acestor cuptoare.

II. GROPI MENAJERE

Groapa G₁₀. Între metrii 7—12 ai secțiunii de la baza stratului cenușos de culoare albicioasă se lăsa o alveolă care părea că marchează existența unei locuințe. În caseta deschisă în malul vestic al secțiunii, deși pentru început s-a conturat un complex ce părea a fi într-adevăr o locuință, s-a dovedit că era vorba de o groapă largă de formă cilindrică cu diametrul de $2 \times 2,35$ m a cărei gură s-a surpat în trepte. Adâncimea gropii nu a putut fi stabilită deoarece începând de la 3 m stratul conținea apă freatică.

Pământul de umplutură al gropii păstra urmele unei arderi intense, respectiv cenușă și lemn carbonizat și conținea chirpic ars, mult material ceramic, gresii de ascuțit și piese de fier, resturi de oase animale.

Ceramica din groapă se afla numai în stare fragmentară (179 bucăți). Vasele au fost lucrate la roata rapidă din pastă nisipoasă de culoare cărămie (153 fragmente), fină de culoare cenușie cu suprafața lustruită (22 fragmente) și din pastă caolinoidă (4 fragmente). Recipientele din pastă caolinoidă ca și unele vase din categoria ceramicii nisipoase de culoare cărămie — exemplare de dimensiuni mai mici — aveau suprafața interioară smălțuită (5 bucăți).

Formele de bază continuă să rămână vasul borcan și oala cu toartă de dimensiuni mijlocii și mari. Profilul buzelor vaselor este evoluat, nelipsind șanțul sau nervura pentru capac în interior. În exterior în afară de pliuri și praguri apar și alte elemente de decor plastic. Pe umărul vaselor erau trasate benzi de linii orizontale ce se răresc spre fund sau erau executate caneluri. Din categoria vaselor de uz comun au fost restaurate două recipiente, unul de dimensiuni mijlocii (I=26 cm, d.g.=17,5 cm, d.f.=10,5 cm) având culoarea roșie-cărămie (fig. 10/a), celălalt mai mare (I=30 cm, d.g.=24 cm, d.f.=9 cm) este de culoare cărămie-maronie (fig. 10/b). Din pastă nisipoasă de factură obișnuită se lucrau și cahle-oală înalte de 20 cm având fundul rotund cu diametrul de 12—13 cm. Partea superioară a acestor cahle era trasă în formă de

⁶ A. Pinte, *Cu privire la așezarea feudală timpurie de la Sopor-Iacobeni*, în *Acta MN*, V, 1968, fig. 8/1—3; Șt. Pascu, M. Rusu, și colab., *Cetatea Dabaca*, în *Acta MN*, V, 1968, fig. 8/1—3; M. Hanuliak, *Proveky v casnodejinné a stredoveké osídlenie v Chľabe*, în *Slovenska archeologia*, XXXVII, 1, 1989, pl. XIV/11, 25; A. Ruttkay, *Umenie Kované zbraniach* (In Waffen geschmiedete Kunst), în col. *Ars Slovaca Antiqua*, Bratislava, f. a., fig. 28.

pătrat cu colțurile rotunjite, marginile gurii deschise fiind ușor lățite și tăiate drept.⁷

Din conținutul gropii a fost recuperat un număr mare de piese de fier. Între acestea o bucată de potcoavă, caiele, piroane, o scoabă și o toartă de găleată. Se adaugă un lot de cuțite între care unele exemplare, rupte în vechime, au fost recondiționate prin prinderea bucăților cu o plăcuță de aramă și nituire.

În legătură cu destinația gropii, adâncimea mare a acesteia și mânerul de găleată ridică problema dacă nu cumva avem de-a face cu o fântână. Nu au fost sesizate urme de consolidare a pereților gropii care să îndreptățească această presupunere. Fără a o exclude cu totul credem că groapa a fost săpată în scopul extragerii argilei sau a altor necesități gospodărești. La sfârșit a servit pentru depozitarea resturilor menajere ale locuitorilor așezării medievale.

Materialul descoperit, ceramica în primul rând, pledează pentru datarea gropii la sfârșitul secolului al XVI-lea.

Groapa G₁₁. S-a conturat în dreptul metrului 15 al secțiunii, fiind surprinsă doar jumătatea ei dinspre est, care a fost și săpată până la fund. Avea forma cilindrică cu diametrul gurii de 1,75 m. Pornind de la baza stratului cu depuneri medievale (0,50 m) groapa se adâncea până la 2,60 m de la nivelul actual al solului. Pământul de umplutură al gropii era cenușos și conținea în principal fragmente ceramice și oase animale.

Ceramica găsită în groapă, numai în stare fragmentară, este lucrată în marea majoritate din pastă nisipoasă de factură obișnuită ce prezintă culoarea cărămidie de diferite nuanțe. Principala formă era vasul-borcan de dimensiuni mijlocii cu marginea buzei îngroșată și șanț pentru capac în interior. La unele exemplare în exterior buza vasului era șențuită și, spre gât, marcată cu un prag. Decorul consta dintr-o bandă de linii distanțate sau caneluri executate pe umărul vasului. Rețin atenția vasele de dimensiuni mici cu diametrul fundului între 3—5 cm cu urme de smalt în interior. Mai reduse numeric erau vasele lucrate din pastă fină de culoare cenușie cu suprafața lustruită sub formă de linii oblice.

În pământul de umplutură al gropii a mai fost găsită buza unui flacon de sticlă de culoare maronie. Două piese similare au fost descoperite la Berechiu⁸ și Oradea-cetate⁹ și provin probabil dintr-un atelier străin¹⁰. Avem în vedere atelierul de lângă Diósjenő din Ungaria care

⁷ R. Popa, D. Căpățână, A. Lukács, *op. cit.*, p. 99.

⁸ I. Crișan, *Așezări, monumente și descoperiri feudale timpurii și feudale în hotarul comunelor Cefa, Nojorid și Sântandrei (jud. Bihor)*, în *Crisia*, XVII, 1987, pl. I/7.

⁹ A. A. Rusu, *Cercetări arheologice în cetatea Oradea*, în *Crisia* XXIII, 1993, pl. I/7.

¹⁰ Despre începuturile producerii sticlei în Transilvania și cu deosebire în părțile de nord-vest ale României a se vedea: Gh. Pința, *Din istoricul fabricării sticlei în județul Bihor. Fabrica de sticlă de la Pădurea Neagră*, în *Crisia*, XXI, 1991, p. 151; A. Szabó, *Considerații privind istoricul sticlăritului în Bihor (I)*, în *Biharea*, XIX—XX, 1992—1993, p. 65—77; A. A. Rusu, *Sticlăria medievală în Transilvania. Repere generale și documente arheologice*, în *Ephemeris Napocensis*, V, 1995, p. 314—329.

producea astfel de obiecte începând cu a doua jumătate a secolului al XV-lea.¹¹

Ca și groapa G₁₀, groapa G₁₁ poate fi pusă în legătură cu aceleași activități gospodărești ale locuitorilor așezării. Pe baza materialului aflat în conținutul său o datăm în a doua jumătate a secolului al XV-lea și începutul secolului al XVI-lea.

Locuințele și amenajările gospodărești dezvelite și cercetate în anul 1994 precum și materialul arheologic aflat în conținutul lor reflectă evoluția așezării. Densitatea complexelor și suprapunerea lor oferă imaginea unei locuiri continue și deosebit de intense. De la locuințele semi-adâncite cu plan neregulat și vatra deschisă din secolele VIII—X s-a ajuns în următoarele trei secole la locuințe cu o tendință de tipizare, prevăzute mai ales cu cuptoare săpate în perete. În secolele XIV—XVI se poate vorbi de locuințe de suprafață al căror element de bază era cuptorul cu boltă. În această ultimă perioadă, în așezare existau și case dotate cu sobe de la care provin fragmentele de cahle descoperite. Casele cu sobe aparțineau probabil unor familii cu o situație economică mai bună și cu o anumită poziție socială.

COMPLEXES MÉNAGERS DÉCOUVERTES EN 1994 DANS L'HABITAT CEFÀ — LA PĂDURE, DÉPARTEMENT DE BIHOR

— Résumé —

Les fouilles dans l'habitat Cefa-La Pădure ont continué en 1994 dans le secteur D par le prolongement de la section S1 à 30 m vers Nord—Nord-Ouest. Par la excavation de cinq cassettes ont été examinés huit complexes: cinq habitations, les restes des deux âtres de fours et deux fosses (fig. 1).

Les habitations dont nous présentons le contenu sont: L₁₀, du IX—X-e siècles (fig. 2, pl. I—II); L₁₁, du XII-e siècle (fig. 3, pl. III/1—4, 6); L₁₂, du XII-e siècle (fig. 4—5, pl. III/5—7, 15, pl. IV); L₁₃ du XII/XIII-e siècles (fig. 3, pl. V, pl. VI/1); L₁₄, du XII-e siècle (fig. 6—7, pl. VI/2—9, 10—12, 13—14, 15—16, pl. VII).

Les deux âtres de fours ont été aménagés au XV-e siècle sur un „lit“ de fragments céramiques. Ces sont V. cp. 4 (fig. 8), dont nous présentons des fragments céramiques trouvés sous la surface de l'âtre (pl. VIII) et V. cp. 5 (fig. 8).

Les fosses ménagères sont G₁₀, datant de la fin du XVI-e siècle (l'inventaire sur la pl. X—XIII) et G₁₁ datant de la seconde moitié du XV-e siècle — le commencement du XVI-e siècle (pl. XIV—XV).

Nous présentons encore quelques pièces en fer datables au XIV—XV-e siècles (pl. IX) trouvées près des deux âtres, auxquels ne semble pas avoir en liaison.

¹¹ H. Gyürki K., *Középkori üveghuta feltárása a Nógrád megyei Diósjenő közelében*, in *Archeologiai Értesítő*, 119, 1—2, 1992, p. 76, 85, fig. 17/b.

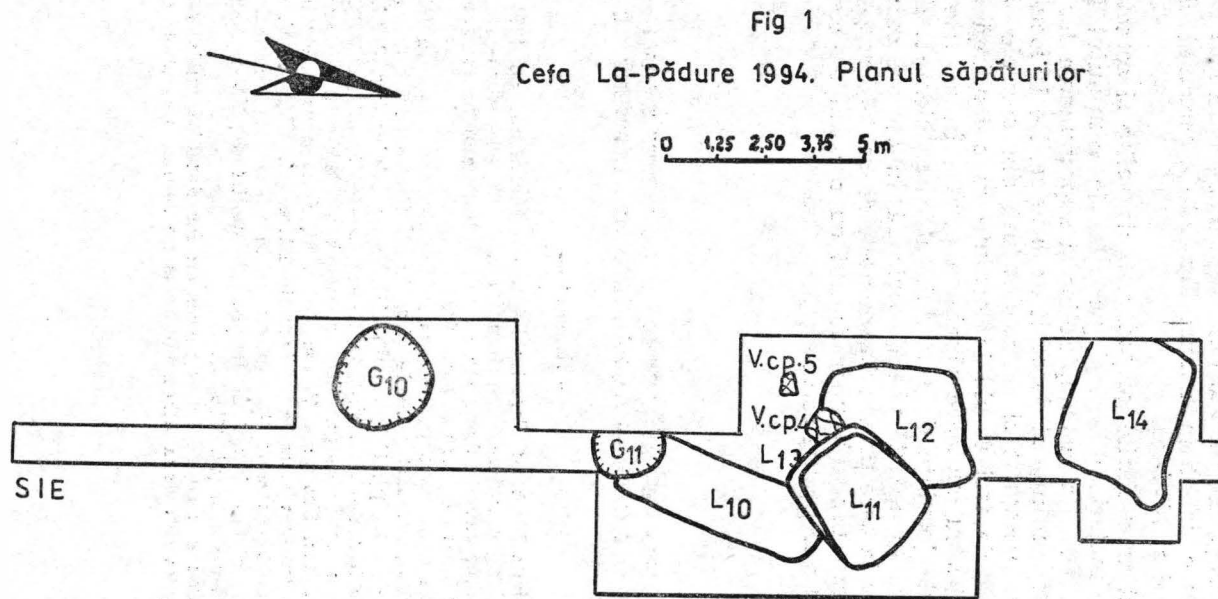

Fig. 1. Cefa — La Pădure, 1994. Planul săpăturilor.

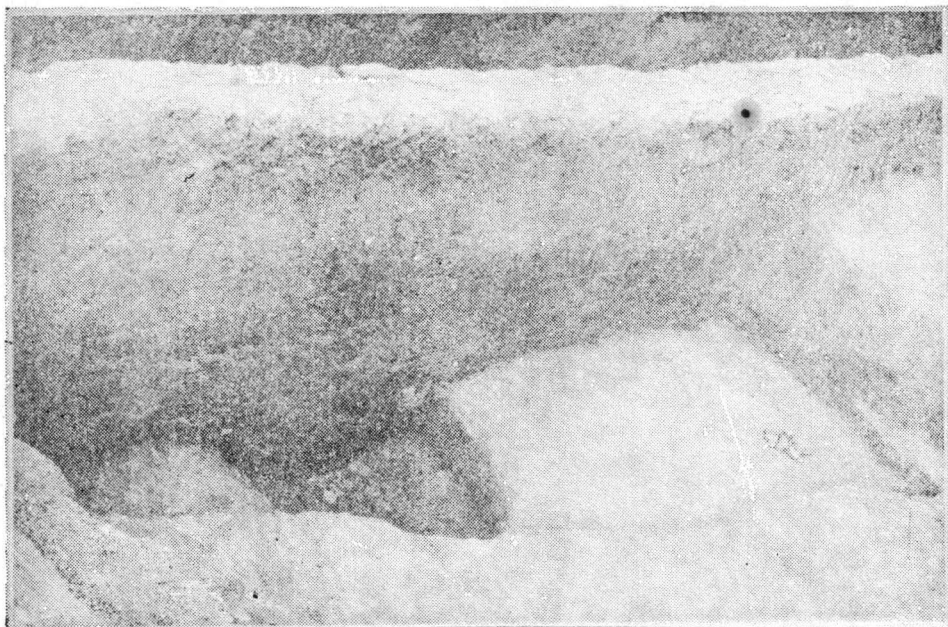

Fig. 2. Cefa — La Pădure, 1994. Locuința L_{10} (sec. IX—X).

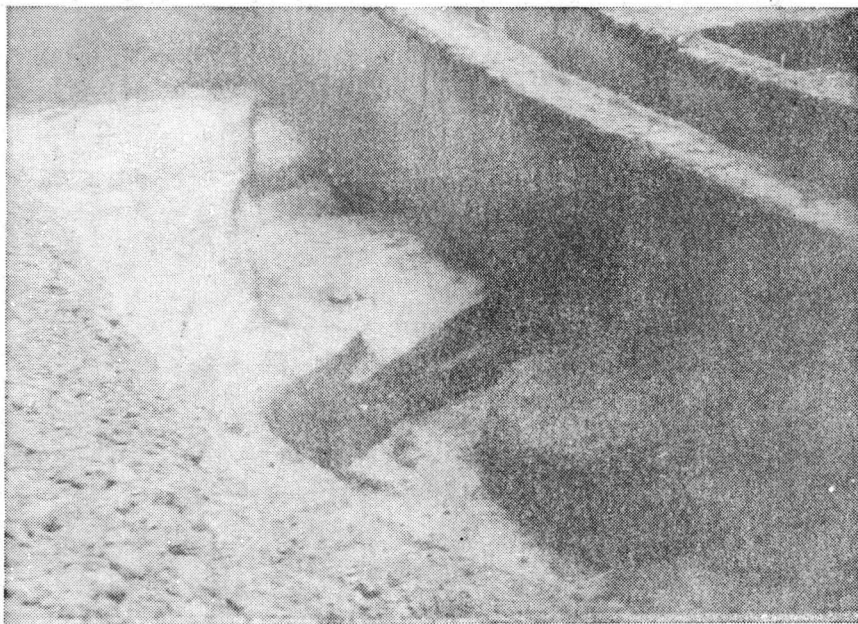
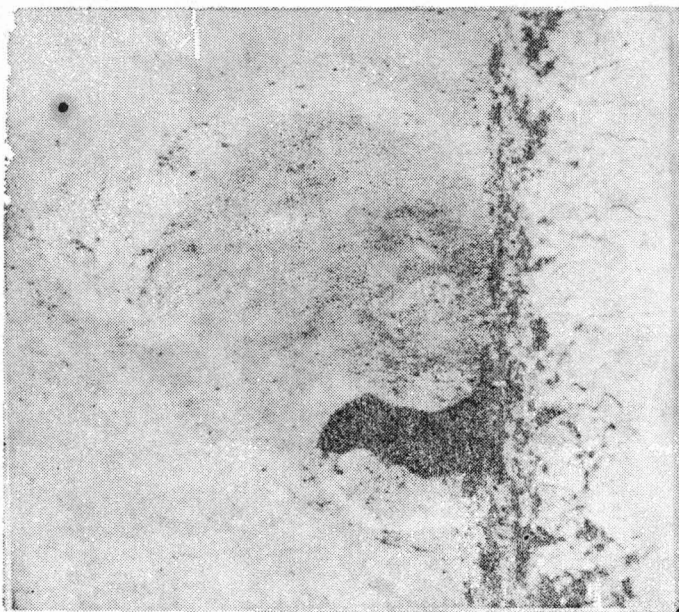

Fig. 3. Cefa — La Pădure, 1994. Locuințele L_{10} (sec. IX—X), L_{11} (sec. XII) și L_{13} (sec. XII—XIII).

1

2

Fig. 4. Cefa — La Pădure, 1994. Locuința L₁₂ (sec. XII), 1—2, cuptor.

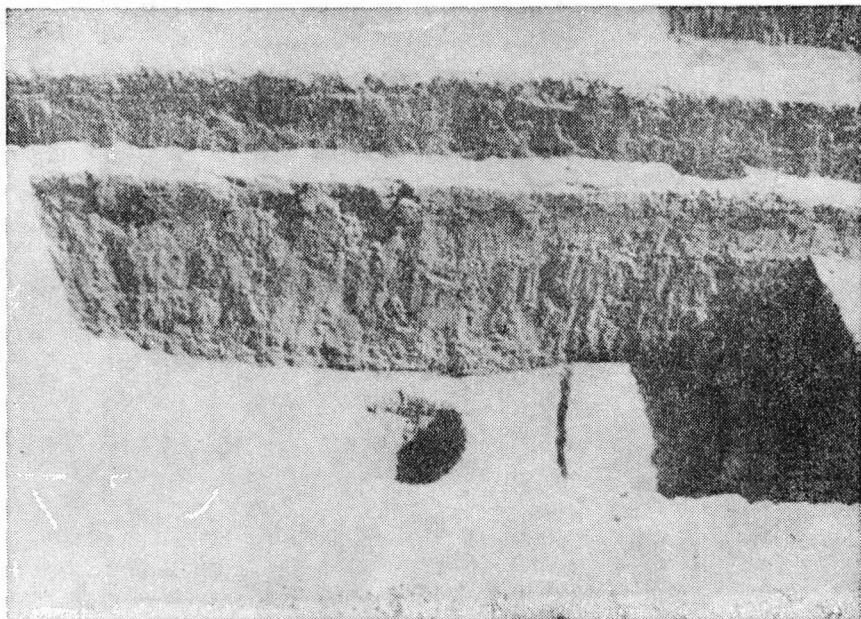

Fig. 5. Cefa — La Pădure, 1994. Locuința L₁₂, partea de vest.

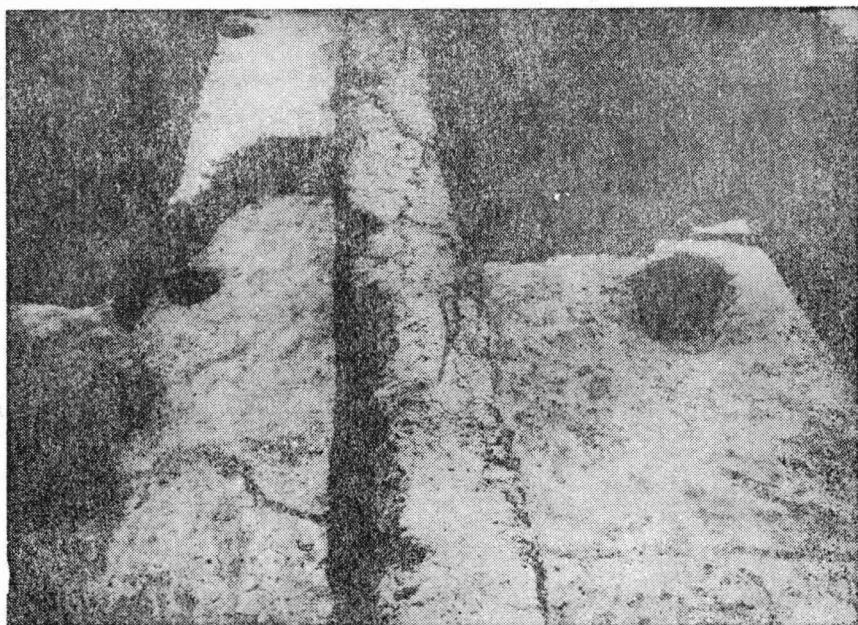

Fig. 6. Locuința L₁₄ (sec. XII).

Fig. 7. Locuința L₁₄, cuptor.

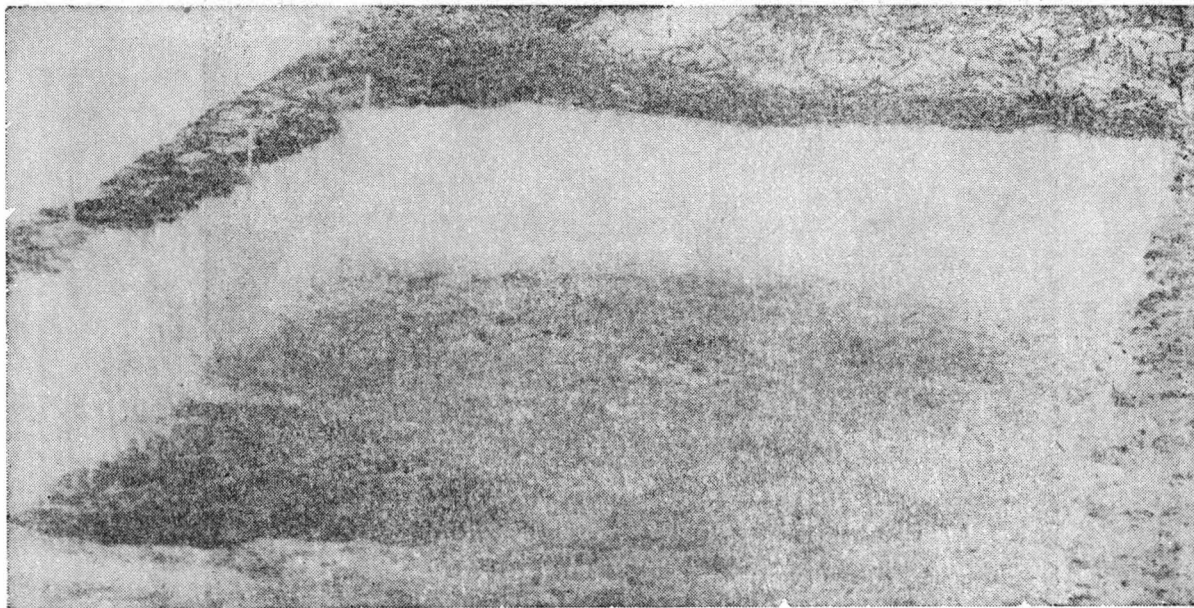

Fig. 8. Cefa — La Pădure, 1994. Vetrele de cuptor V. cp. 4 și V. cp. 5 (sec. XV).

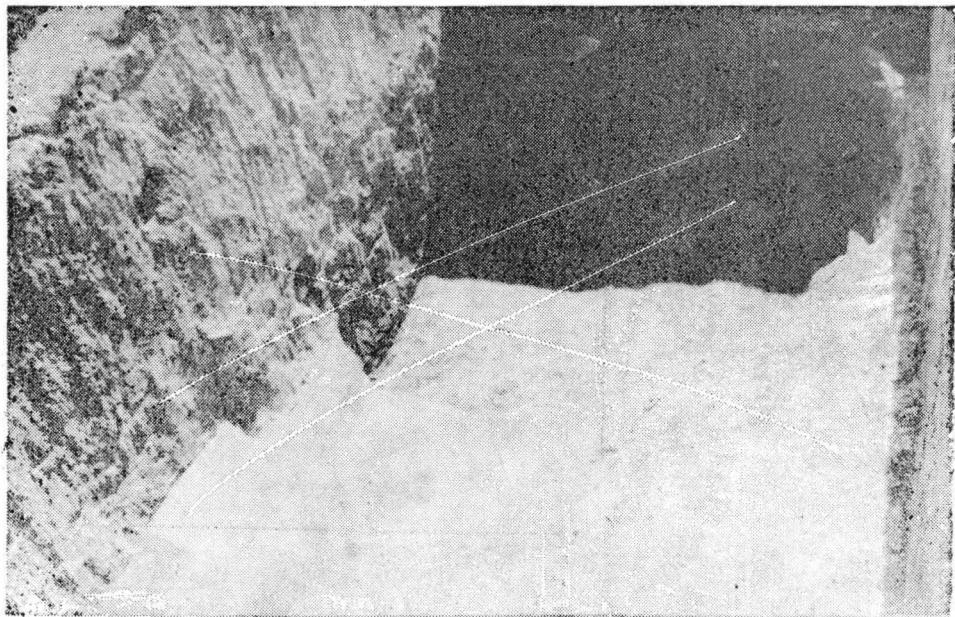

Fig. 9. Cefa — La Pădure, 1994. Groapa G₁₁ (sec. XV/XVI).

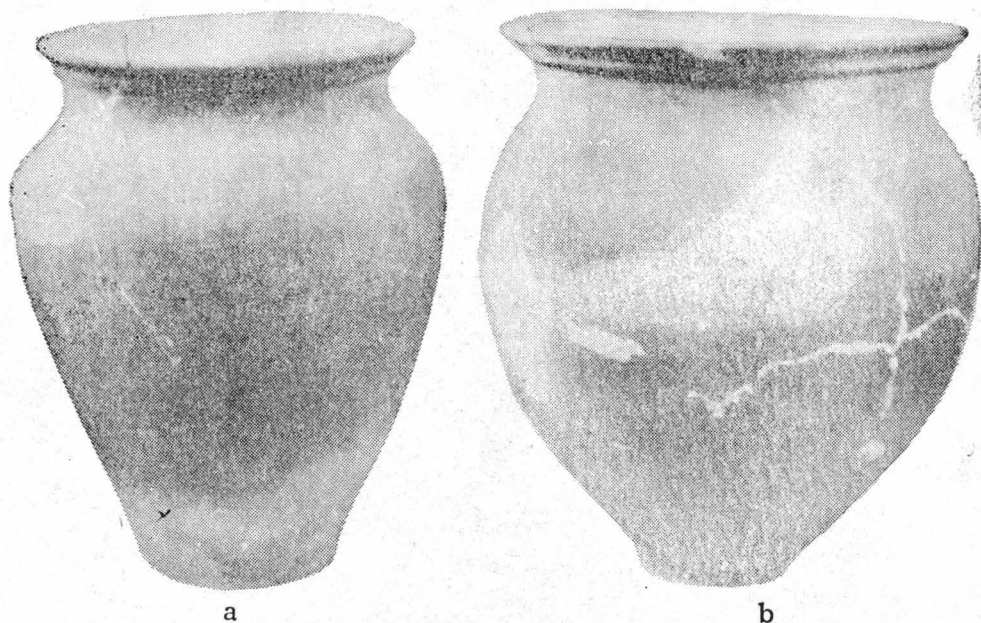
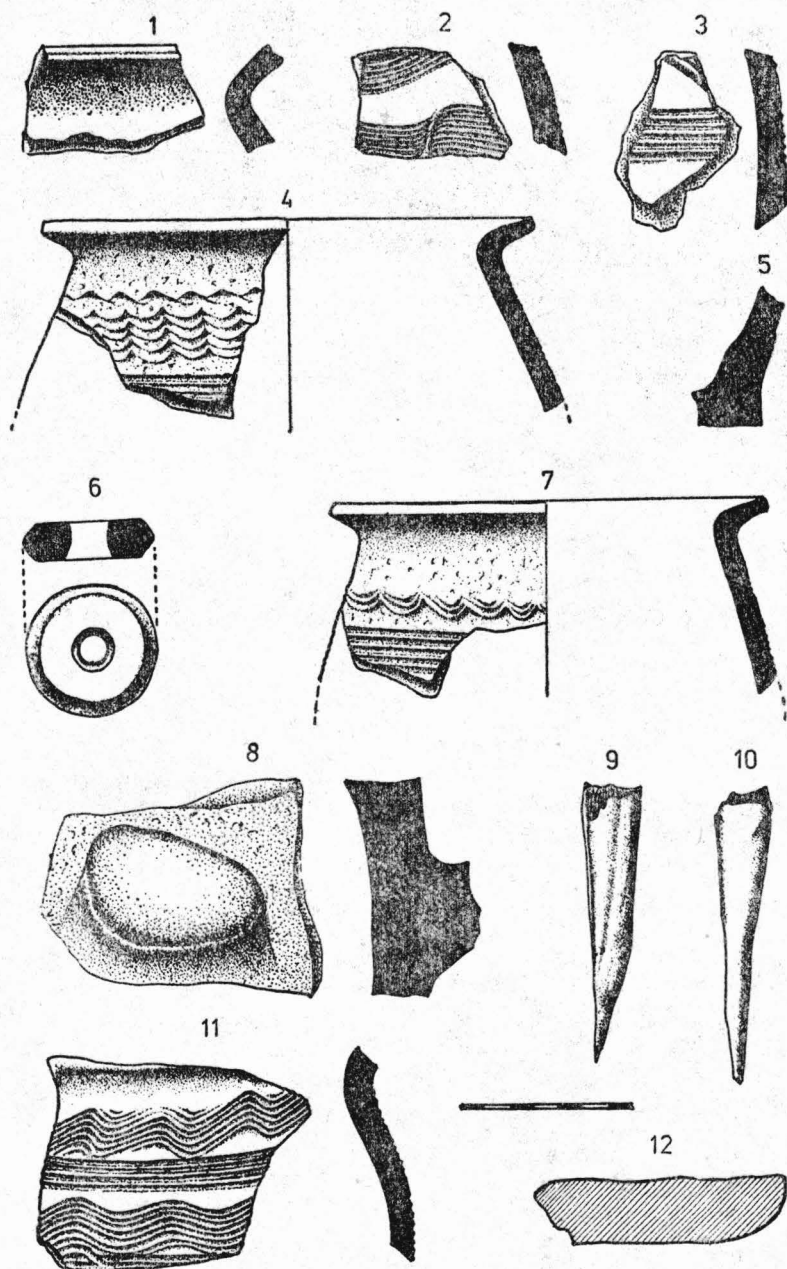
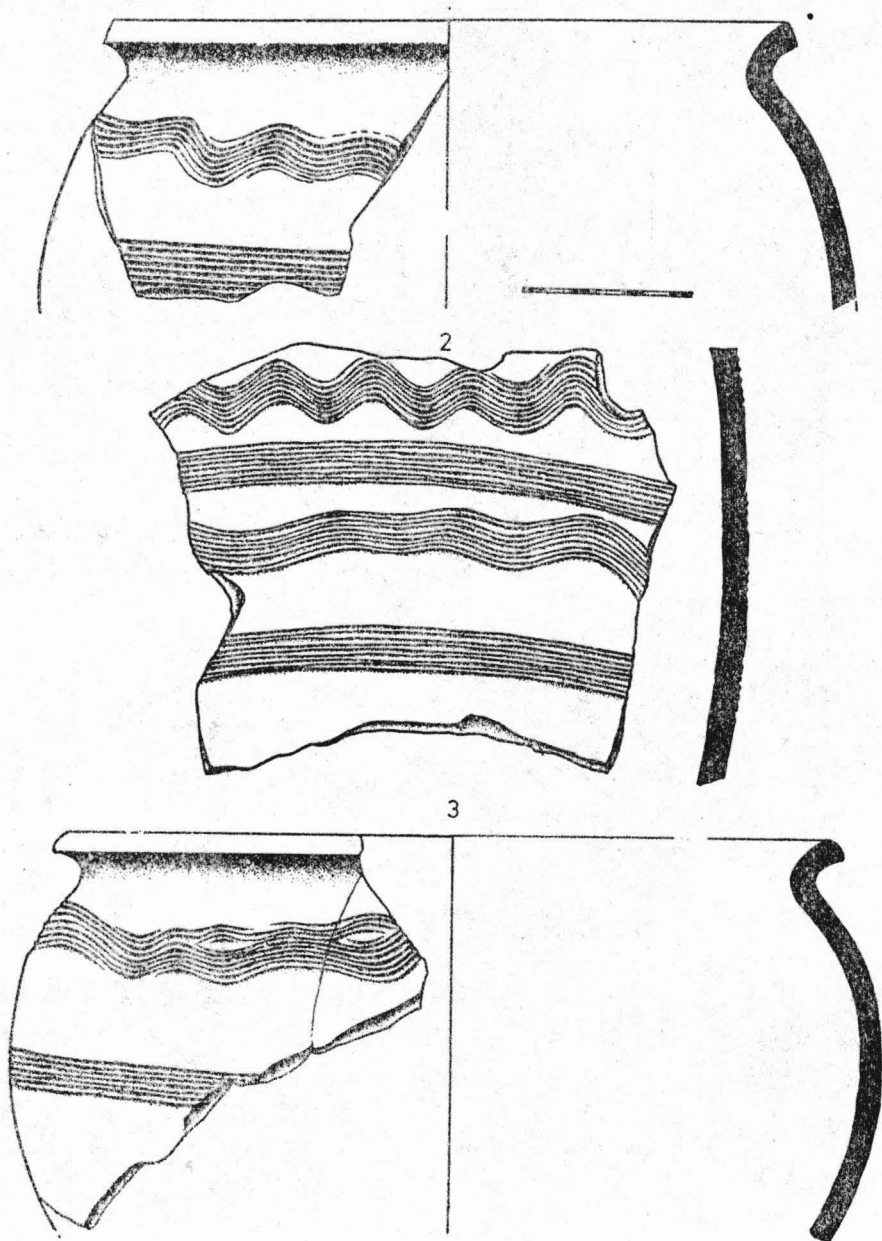

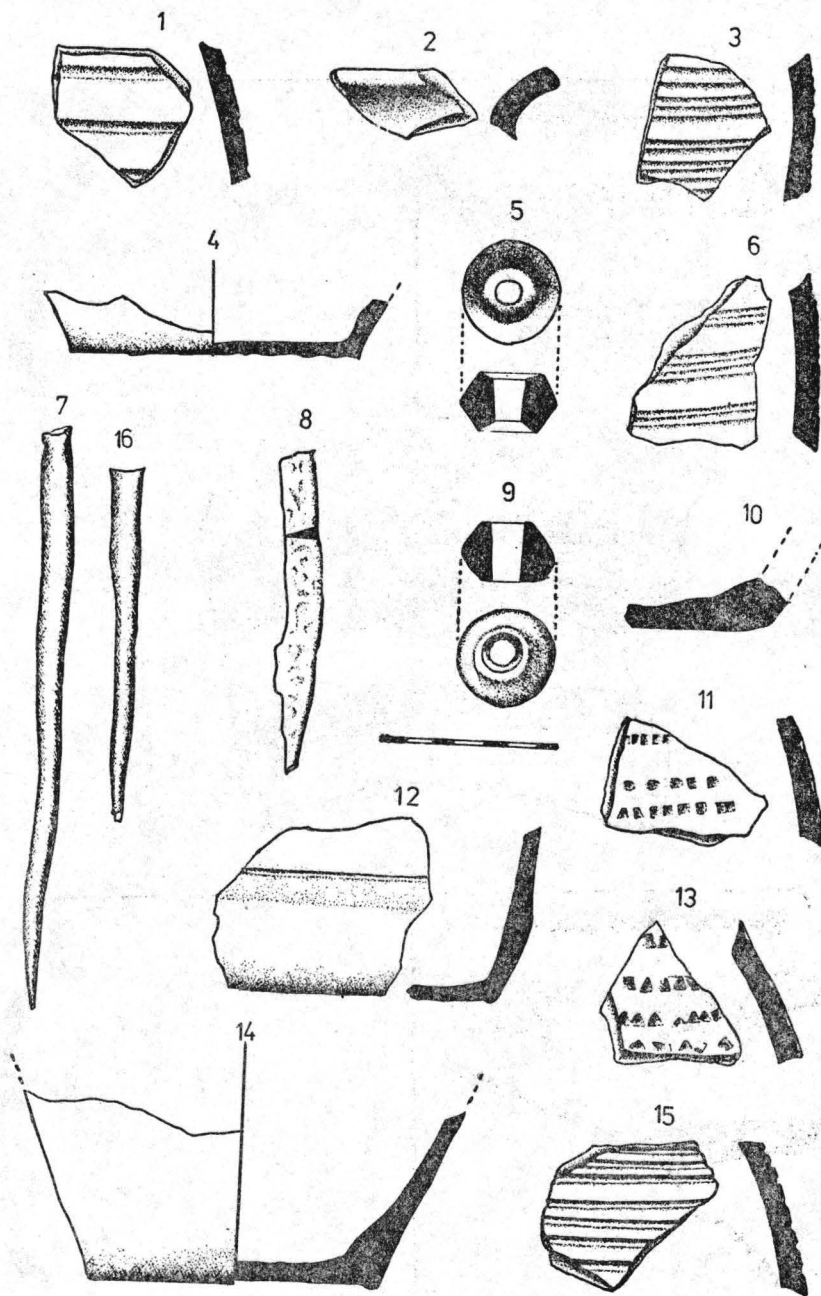
Fig. 10. Cefa — La Pădure, 1994. Groapa G₁₀ (sec. XVI): **a, b** — vase-borcan.

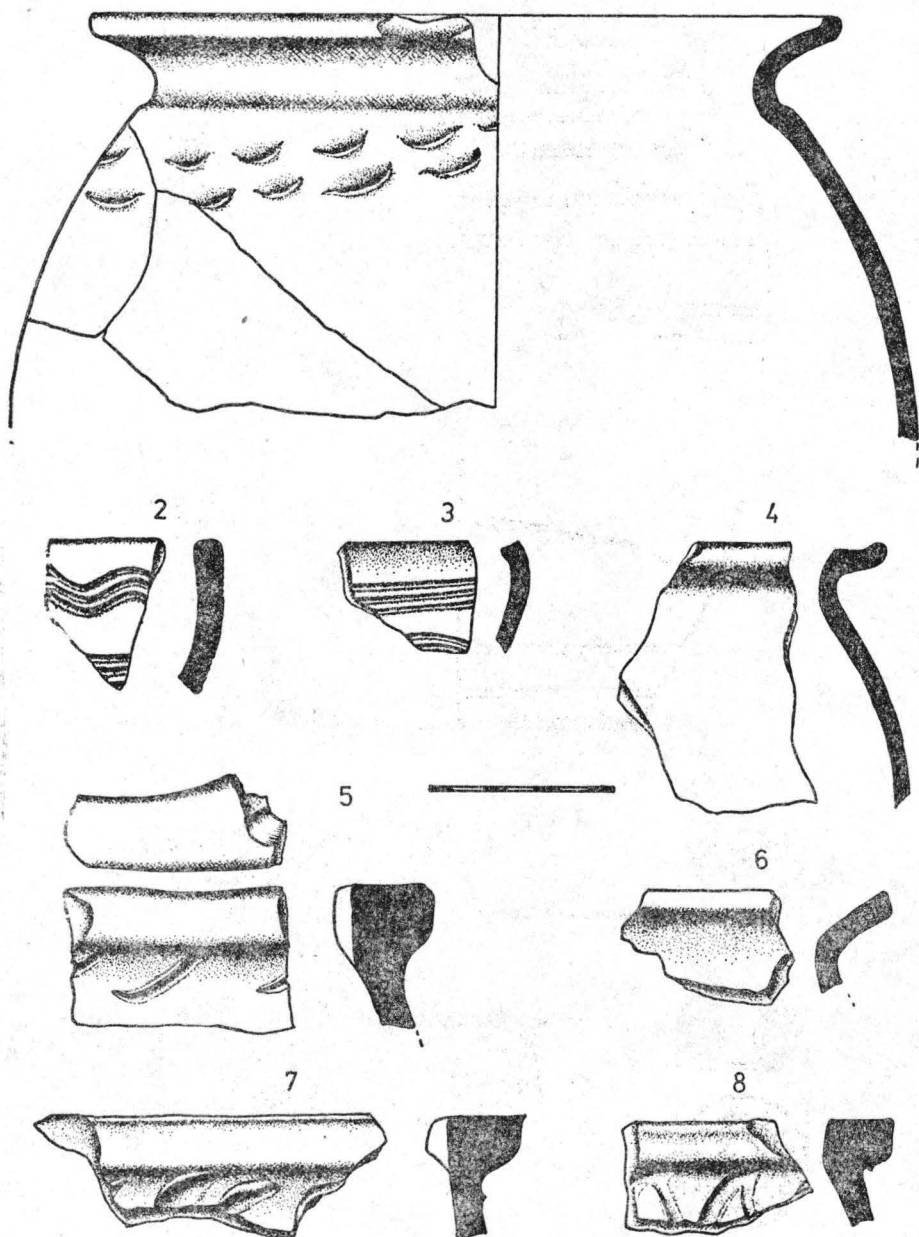
Pl. I. Cefa — La Pădure, 1994. Locuința L₁₀: 1—5, 7—8, 11, fragmente de vase (sec. IX—X); 6 prâsnel de fus; 9—10 împungătoare din os; 12 profil de tavă.

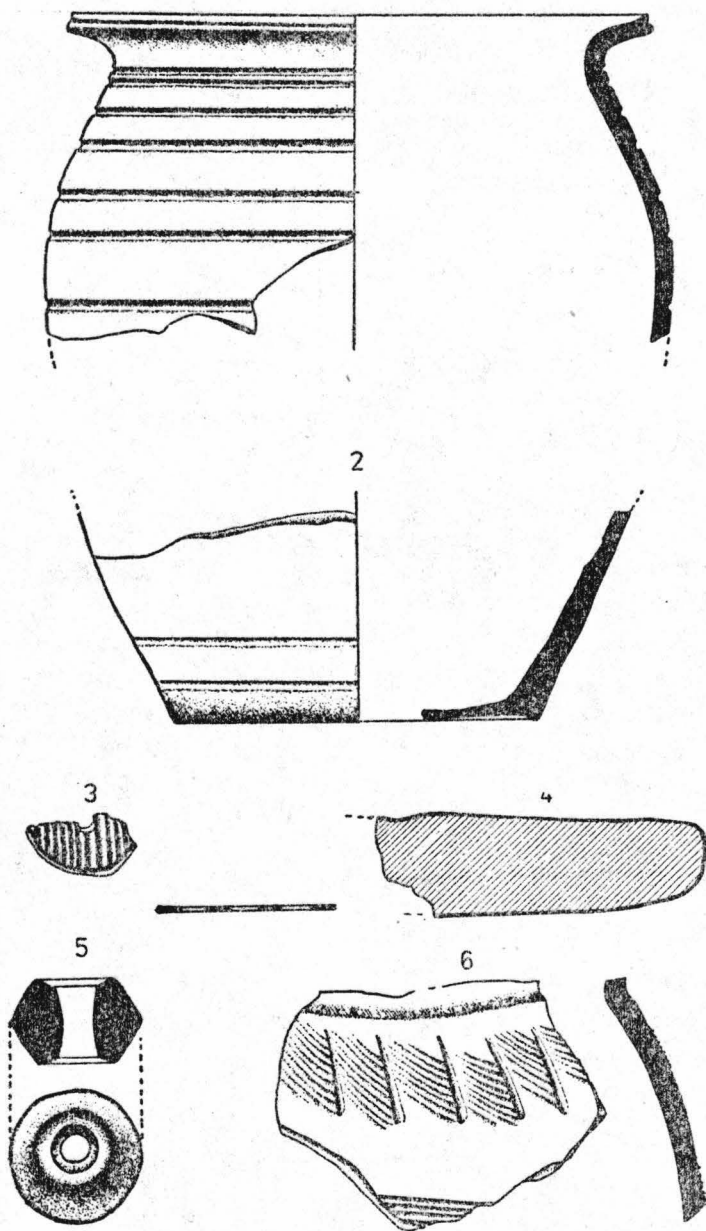
Pl. II. Cefa — La Pădure, 1994. Locuința L₁₀: 1—3 fragmente de vase (sec. IX—X).

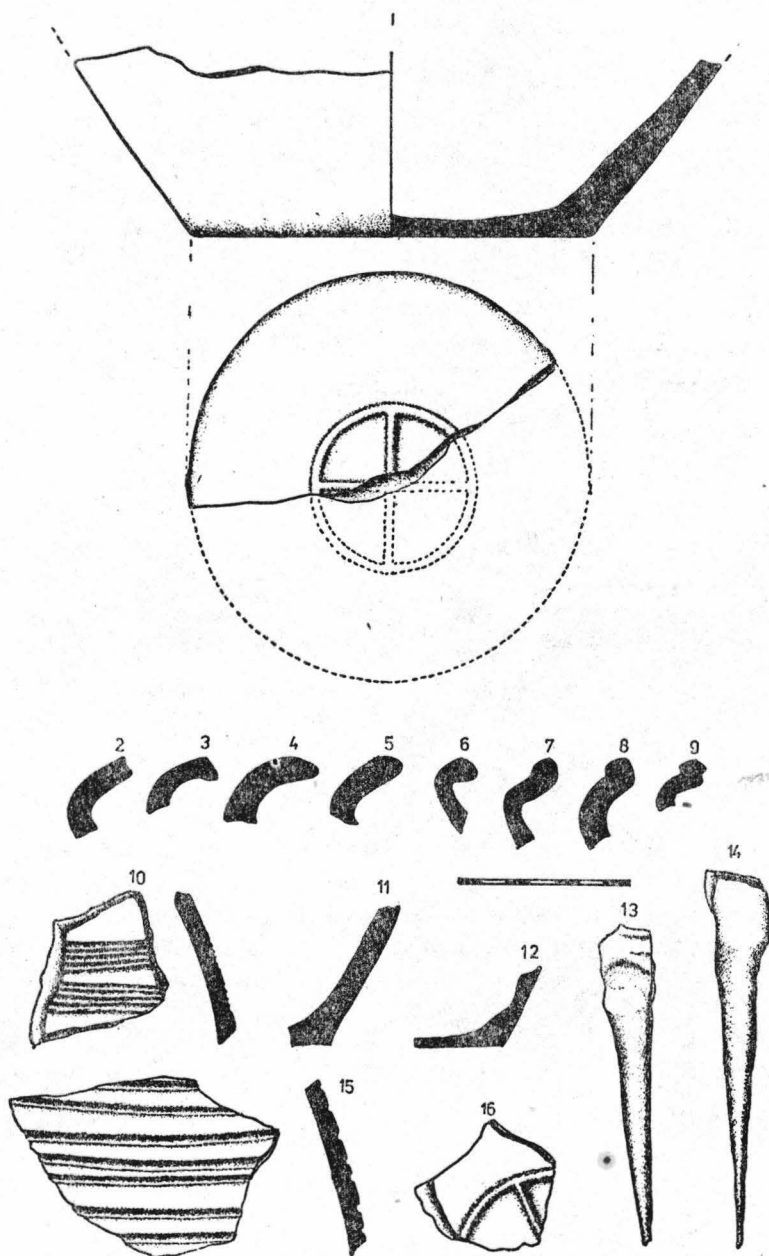
Pl. III. Cefa — La Pădure, 1994. Locuința L₁₁: 1—4, 6 fragmente de vase (sec. XII). Locuința L₁₂: 5—9 prășnele de fus; 7, 16 împungătoare din os; 8 fragment de cuiț de fier; 10—15 profil și fragmente de vase (sec. XII).

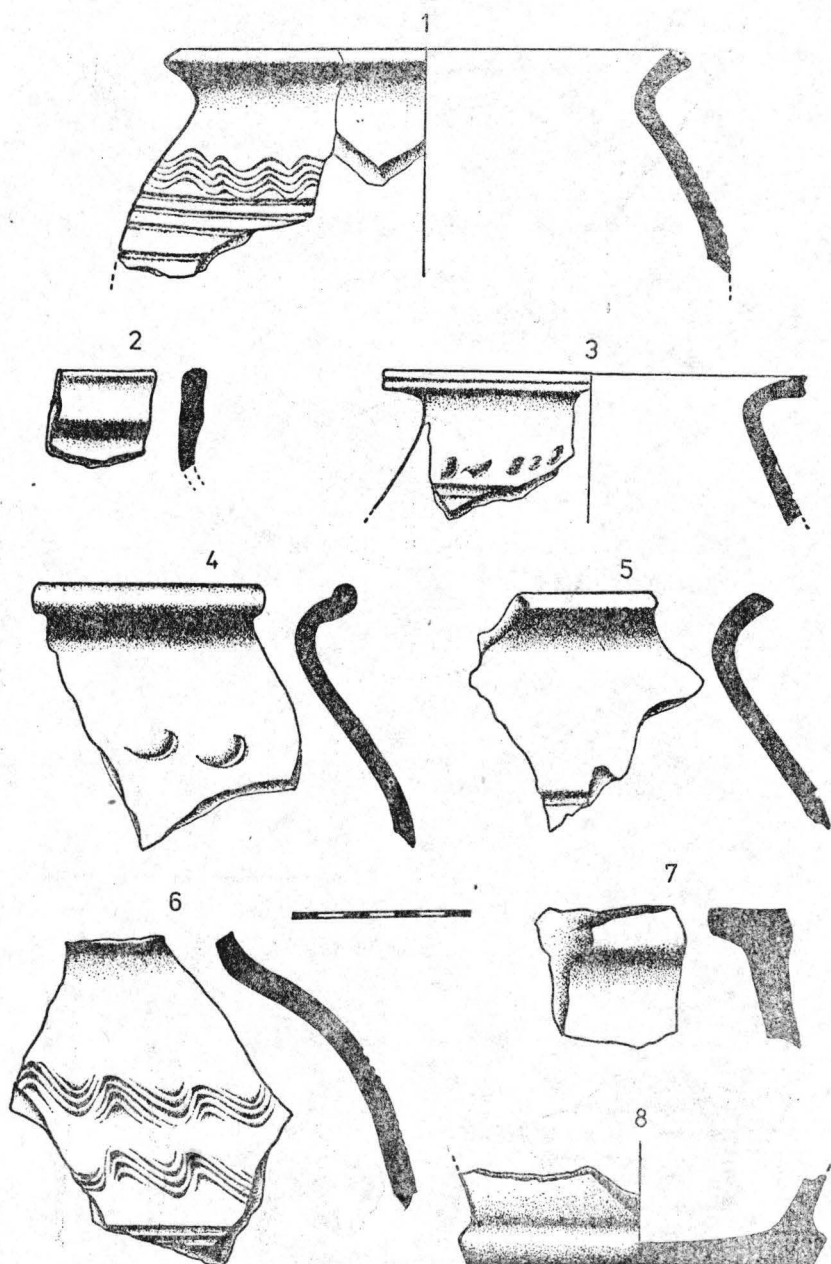
Pl. IV. Cefa — La Pădure, 1994. Locuința L₁₂: 1—8 fragmente ceramice (sec. XII).

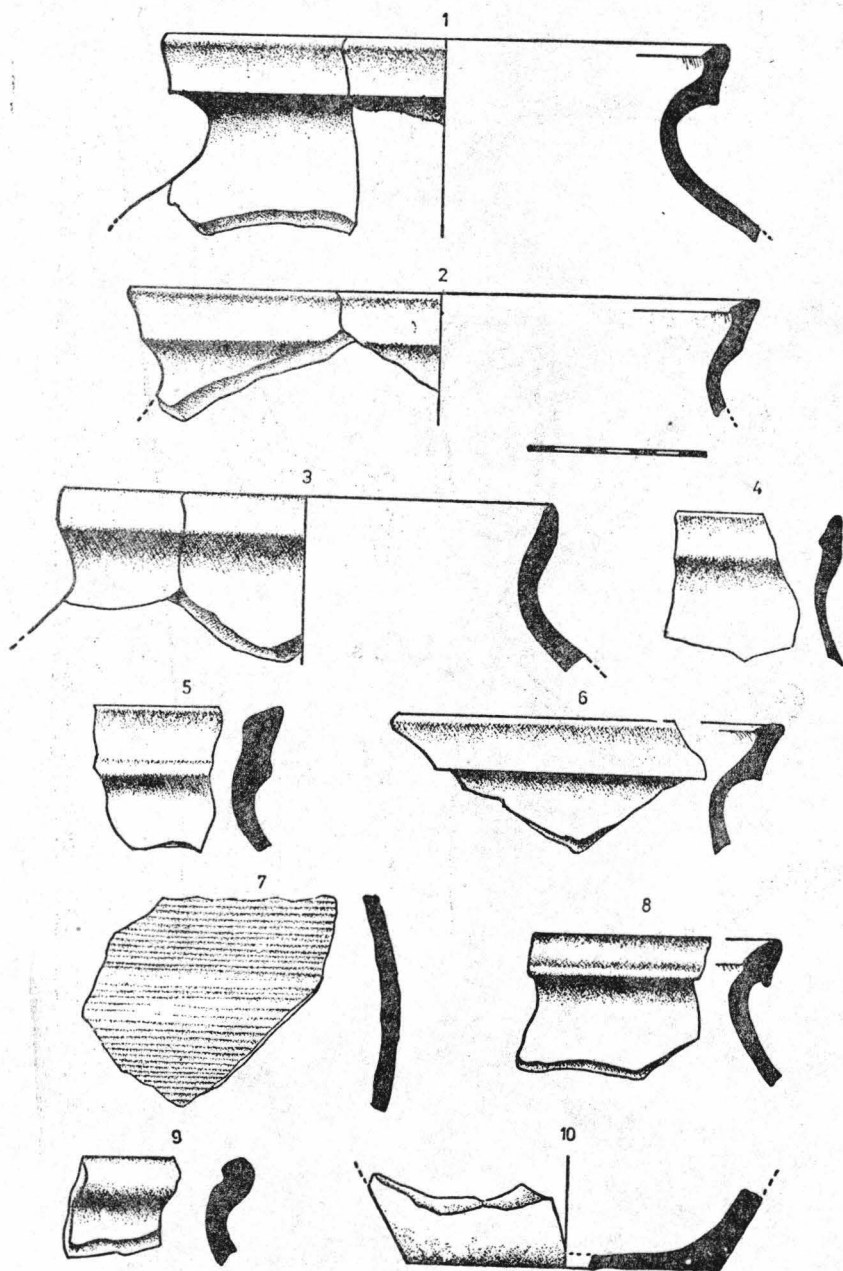
Pl. V. Cefa — La Pădure, 1994. Locuința L₁₃: 1—2, 6 fragmente de vase (sec. XII/XIII); 3, 5 prășnele de fus; 4 profil de tavă.

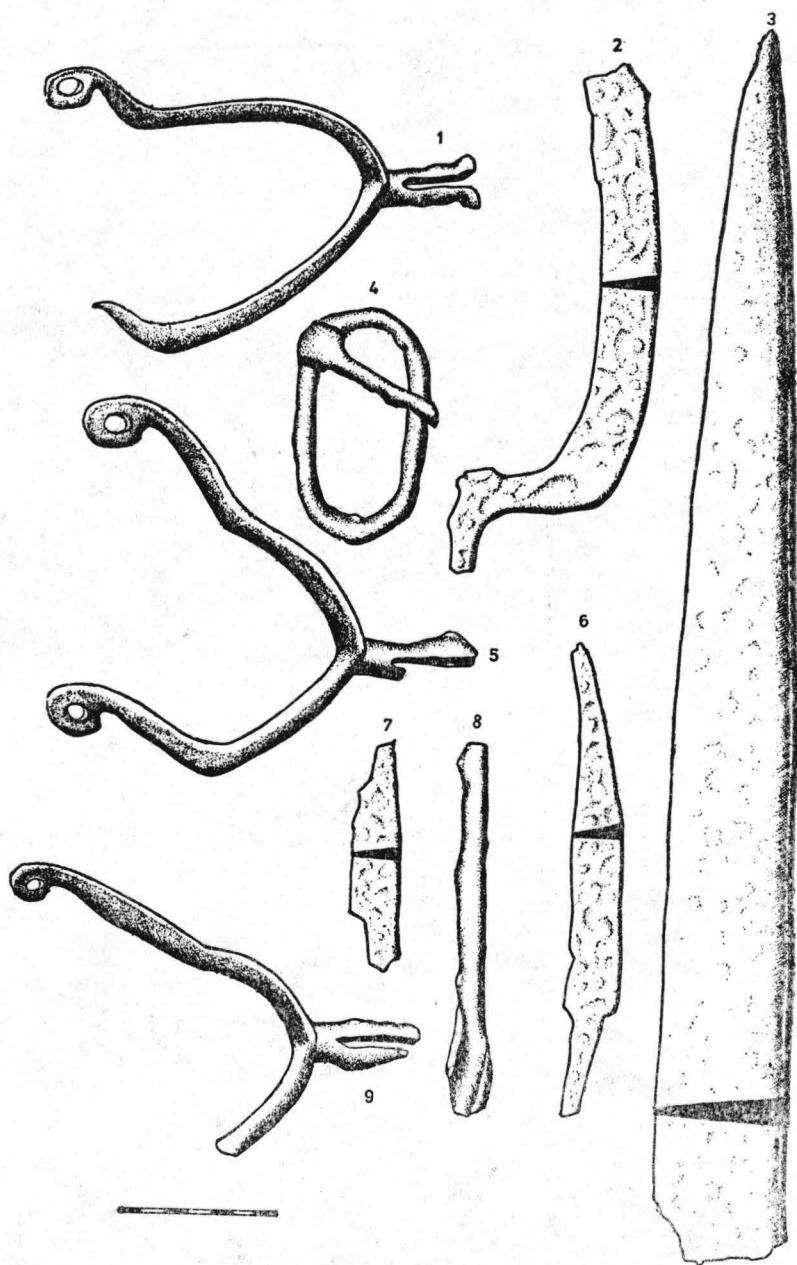
Pl. VI. Cefa — La Pădure, 1994. Locuința L_{13} : 1 fund de vas cu marcă de olar (sec. XII/XIII). Locuința L_{14} : 2—9, 10—12, 15—16 profile și fragmente de vase (sec. XII); 13—14 împungătoare din os.

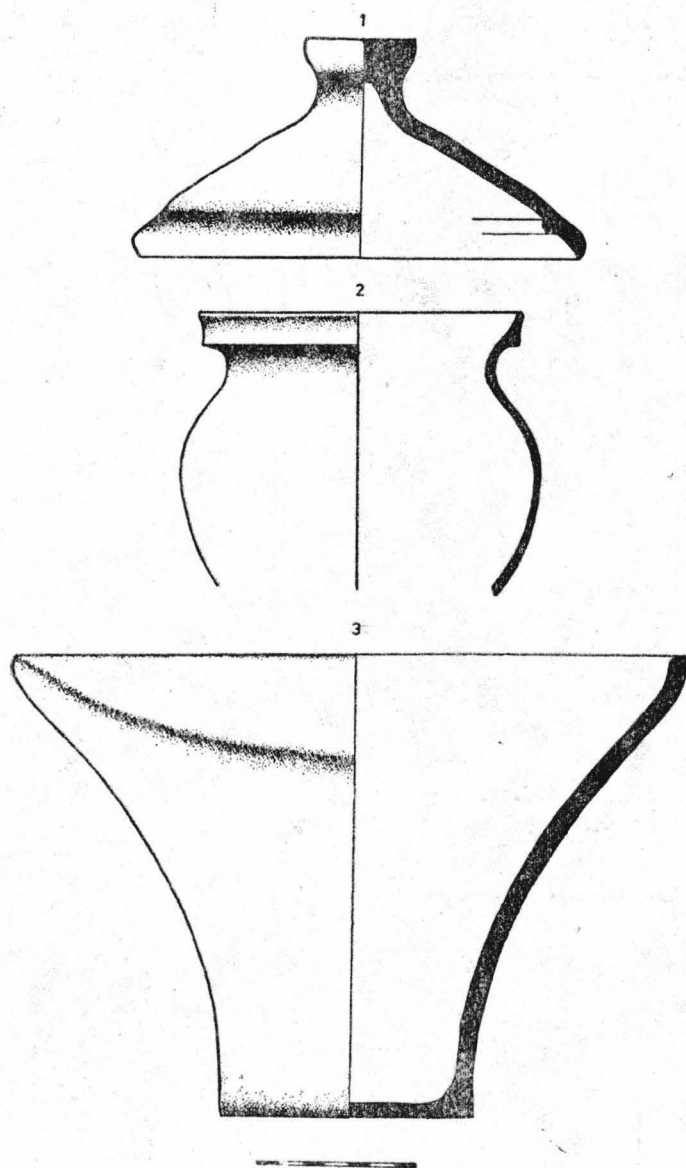
PL. VII. Cefa — La Pădure, 1994. Locuința L₁₄: 1—8 fragmente de vase (sec. XII).

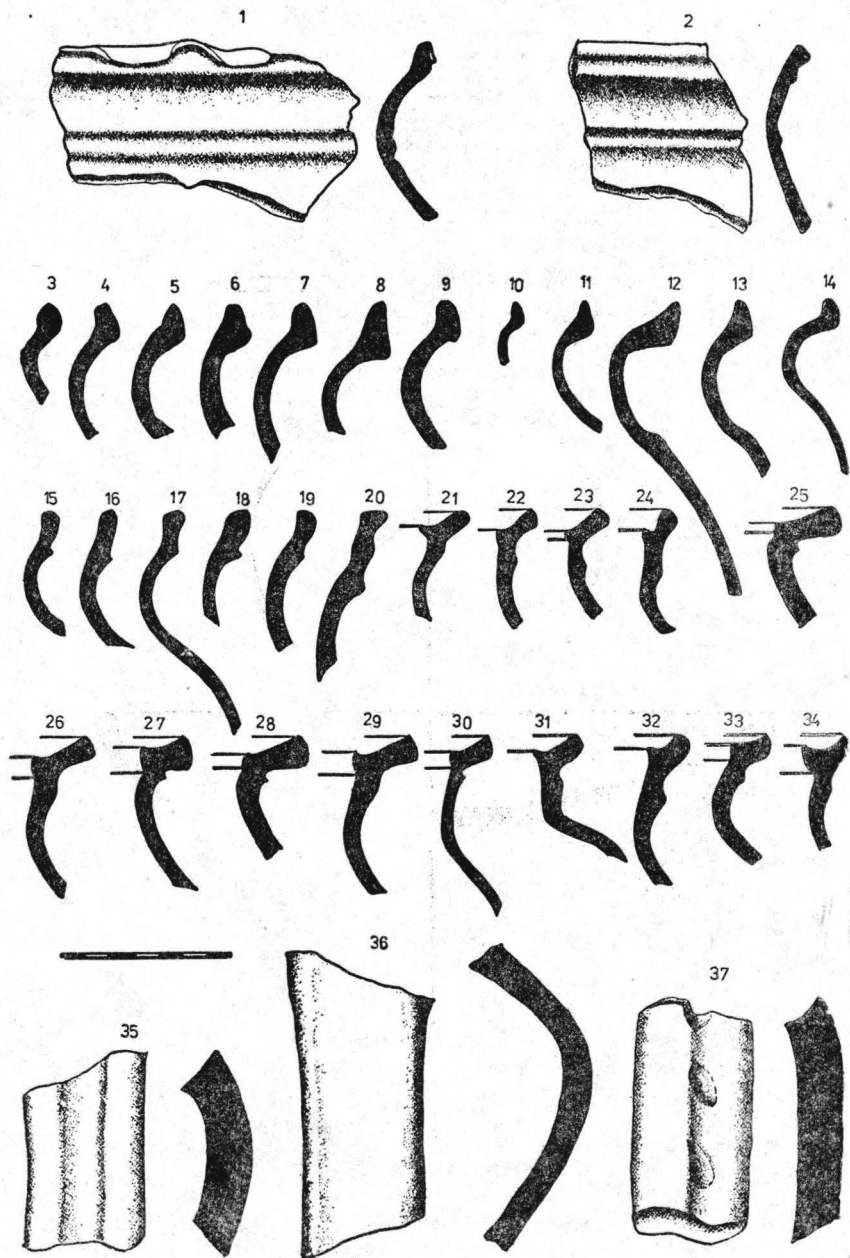
Pl. VIII. Cefa — La Pădure, 1994. Vatra de cuptor V. cp. g. 4: 1—10 fragmente ceramice de sub lutruiala vetrei (sec. XIV—XV).

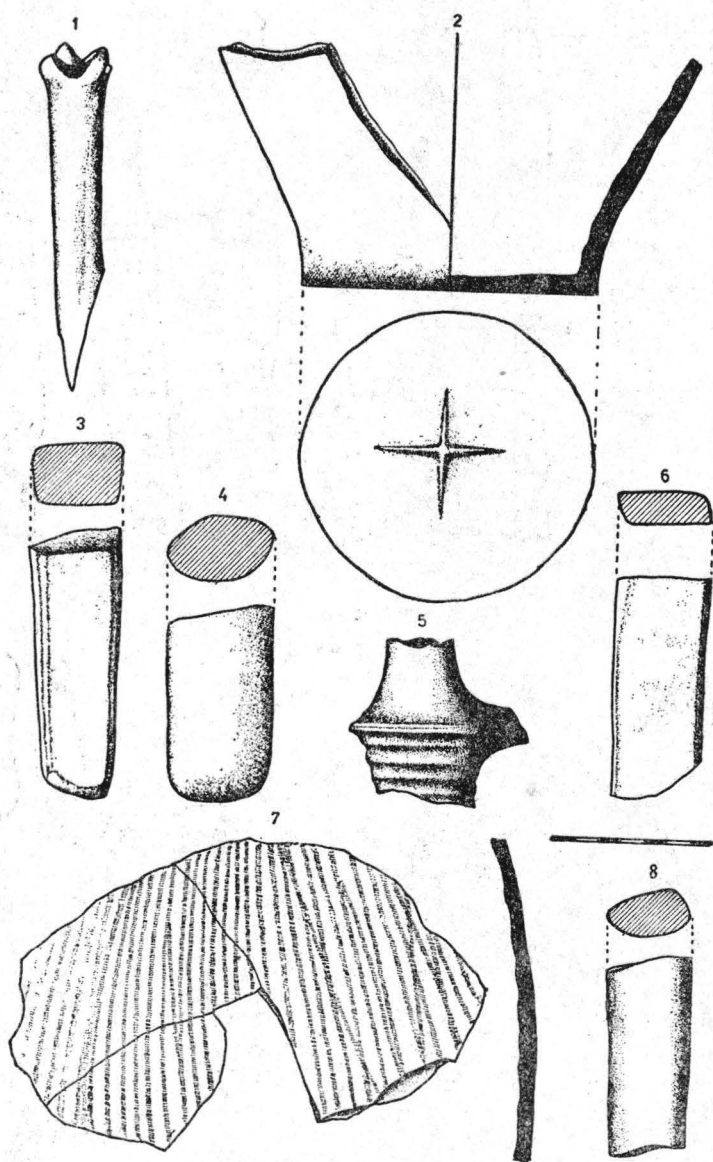
Pl. IX. Cefa — La Pădure, 1994. 1—9 piese de fier provenite din strat (sec. XIV—XVI).

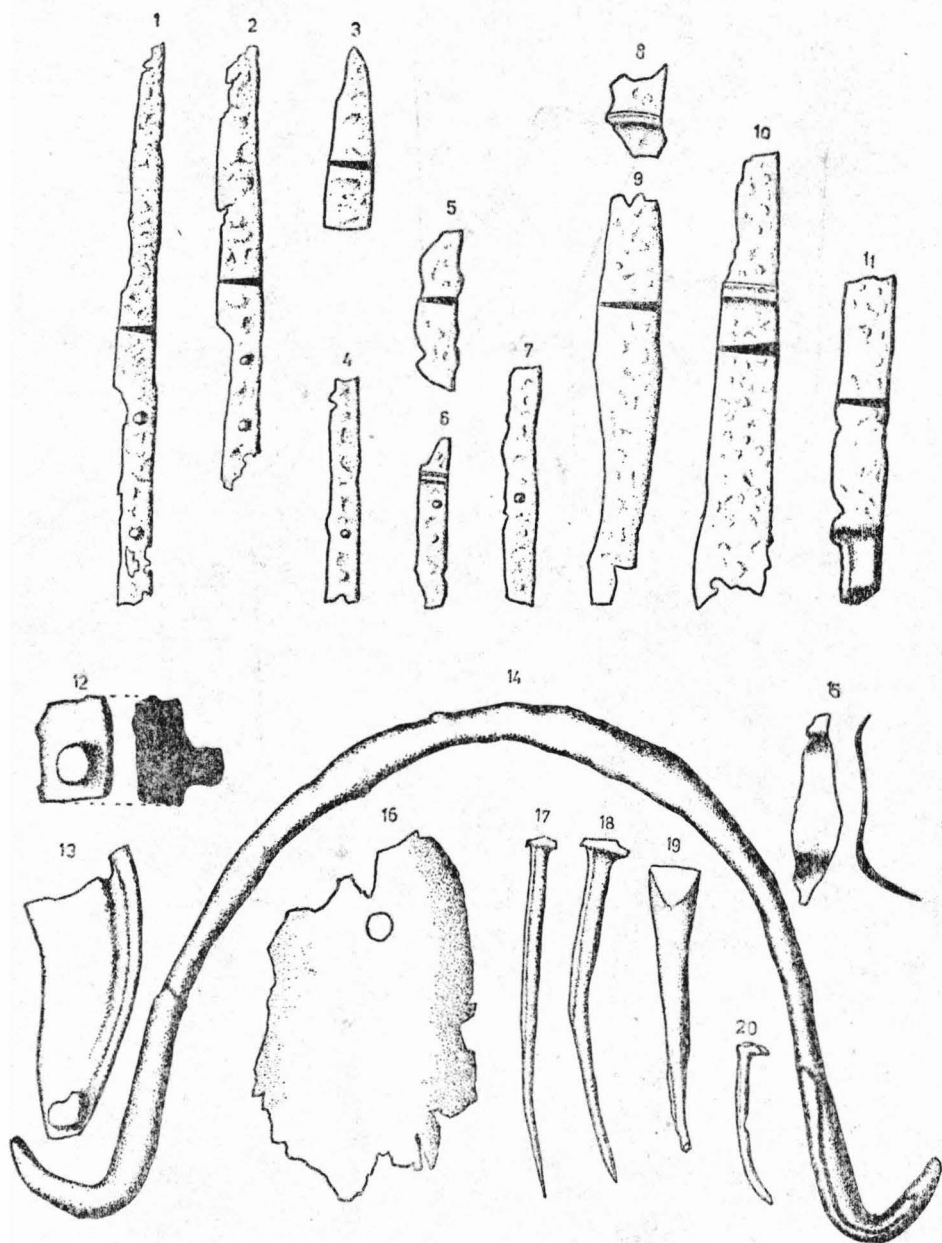
Pl. X. Cefa — La Pădure, 1994. Groapa G₁₀: 1 capac, 2 vas, 3 cahlă (sec. XVI).

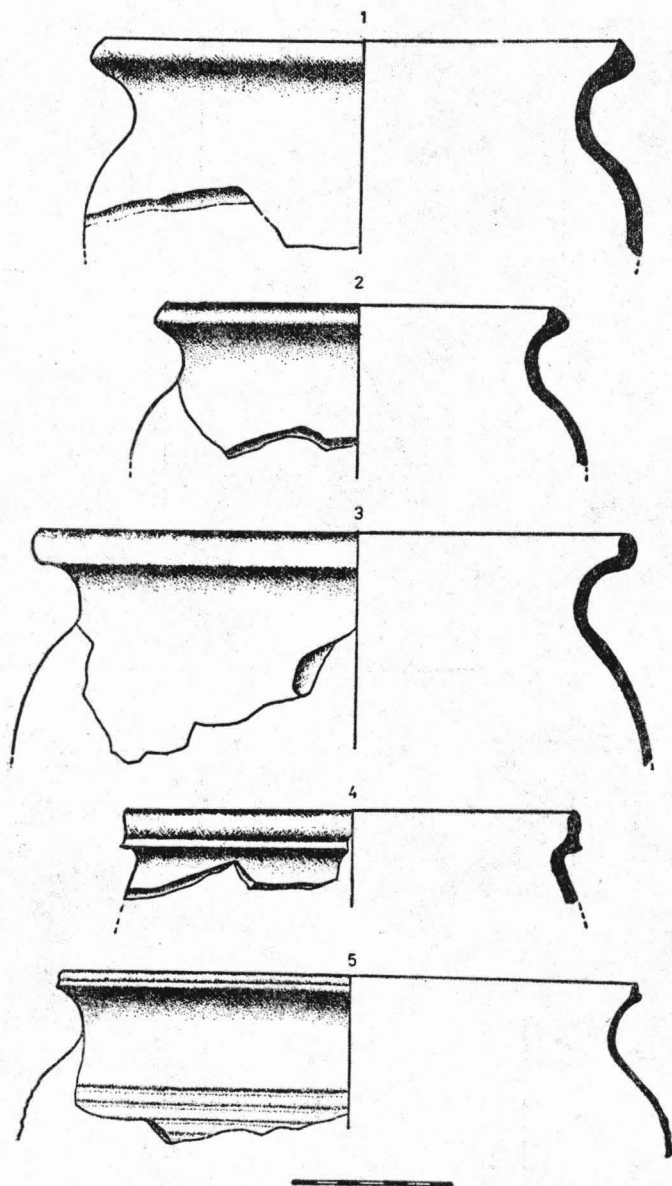
PL. XI. Cefa — La Pădure, 1994. Groapa G₁₀: 1—2 buze de vas; 3—34 profile de buză; 35—37 torii (sec. XVI).

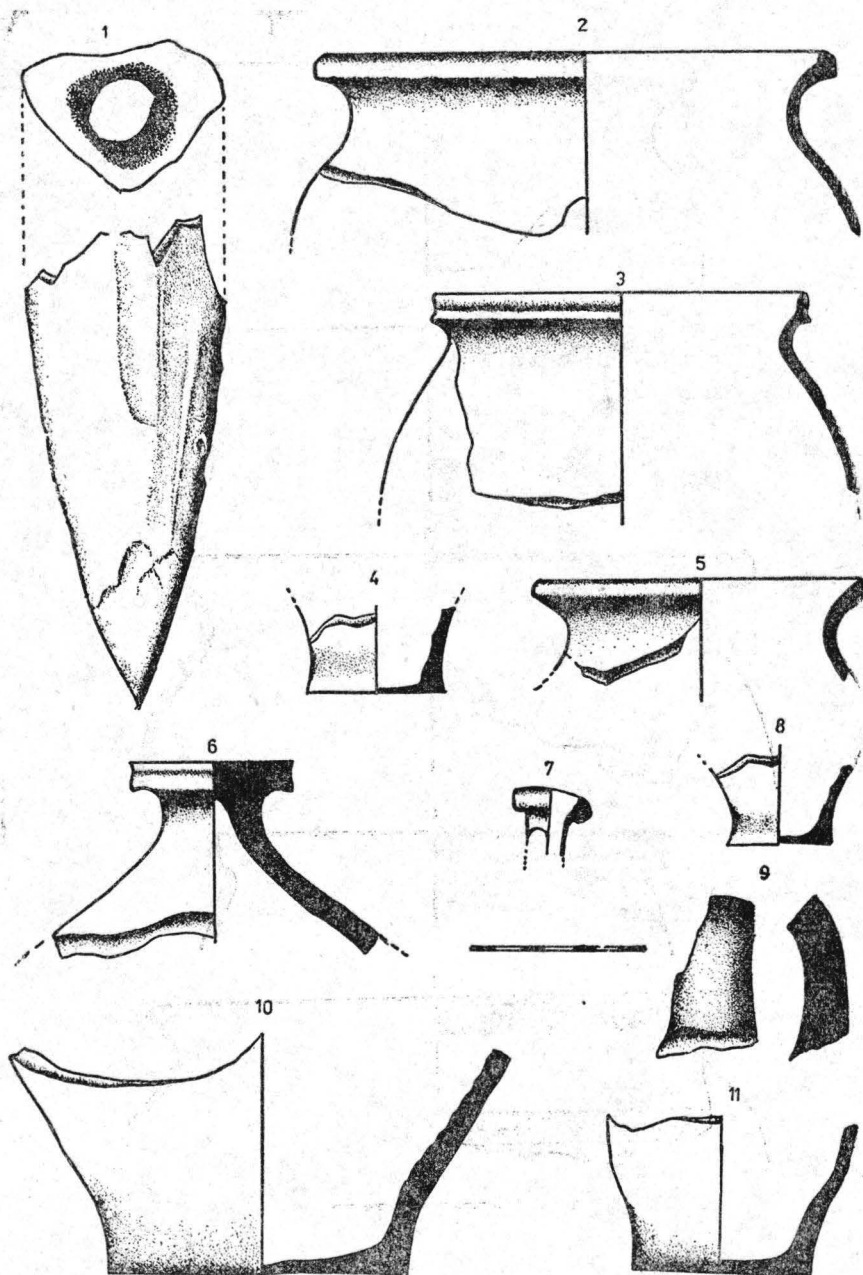
Pl. XII. Cefa — La Pădure, 1994. Groapa G₁₀: 1 împungător din os; 2, 5, 7 fragmente ceramice (sec. XVI); 3—4, 6, 8 gresii de ascuțit.

Pl. XIII. Cefa — La Pădure, 1994. Groapa G₁₀: Piese din fier: 1—11 fragmente de cuțite; 12—13 bucăți de potcoavă; 14 mâner de găleată; 15 scoabă; bucăți de placă învelitoare; 17—18 cuie; 19 dălțiță?; 20 caia.

Pl. XIV. Cefa — La Pădure, 1994. Groapa G₁₁: 1—5 fragmente de vase (sec. XV/XVI).

PL. XV. Cefa — La Pădure, 1994. Groapa G₁₁: 1 împungător din os; 2—6, 8—11 fragmente ceramice; 7 buză de flacon de sticlă (sec. XV/XVI).